

Програмові вимоги до курсу ВСТУП ДО МОВОЗНАВСТВА

1. Мовознавство як наука про мову. Значення мовознавства. Прикладна лінгвістика.
2. Місце мовознавства серед інших наук та його зв'язок з суспільними і природничими науками.
3. Методи дослідження мови. Синхронне та діахронне вивчення мов.
4. Суспільний характер мови. Біологічне й психічне в мові.
5. Функції мови в суспільстві.
6. Мова як засіб національного самозбереження.
7. Мова і мислення.
8. Мова як особлива знакова система.
9. Мова і мовлення.
10. Поняття про територіальні й соціальні діалекти.
11. Поняття про структурно-функціональні стилі мови.
12. Поняття структури мови і мовної системи.
13. Рівні (яруси) мови. Розділи мовознавства.
14. Функції елементів мовної структури.
15. Три аспекти у вивченні звуків.
16. Принципи класифікації звуків мови. Система голосних. Дифтонги, поліфтонги.
17. Класифікація приголосних звуків.
18. Наголос, його типи і функції.
19. Такт. Енклітики й проклітики.
20. Склад. Основні теорії складу. Види складів.
21. Інтонація та її елементи.
22. Позиційні та комбінаторні звукові зміни.
23. Поняття про фонему. Інваріант і варіанти фонем.
24. Поняття про систему фонем. Диференційні й інтегральні ознаки фонем. Фонологічні опозиції.
25. Орфоепія. Основні правила української орфоепії.
26. Походження й основні етапи розвитку письма.
27. Графіка й алфавіт. Сучасний український алфавіт.
28. Орфографія та її принципи.
29. Слово як предмет лексикології.
30. Лексичне значення слова. Мотивовані й немотивовані значення слів. Слова повнозначні й неповнозначні.
31. Моносемія та полісемія. Типи переносних значень слів.
32. Омонімія. Типи омонімів. Пароніми.
33. Синонімія. Табу й евфемізми. Антонімія.
34. Стилистичне розшарування словникового складу мови. Лексика книжної мови. Розмовні слова. Просторічна лексика, діалектизми, професіоналізми і терміни; жаргонні й вульгарні слова.
35. Історичні зміни словникового складу мови. Архаїзми, історизми. Неологізми, okazіonalіzmi.
36. Основні шляхи збагачення словникового складу мови.

- 37.Лексикографія. Типи словників.
- 38.Граматична будова мови як предмет граматики. Основні одиниці граматичної будови мови: морфема, словоформа, словосполучення і речення.
- 39.Поняття морфеми. Морфема і морф. Типи морфем.
- 40.Морфемна будова слова. Історична змінність морфемної будови слова.
- 41.Реляційна і дериваційна функції афіксів. Поняття про словотвір (дериватологію).
- 42.Граматичне значення.
- 43.Синтетичні й аналітичні засоби вираження граматичних значень слів.
- 44.Граматична форма слова.
- 45.Поняття про граматичні категорії.
- 46.Частини мови як лексико-граматичні класи слів.
- 47.Перехід слів із одного лексико-граматичного розряду в інший.
- 48.Поняття про словосполучення. Синтаксичні зв'язки слів у словосполученнях.
- 49.Речення як основна комунікативна одиниця мови
- 50.Типи речень.
- 51.Проблема походження мови.
- 52.Об'єктивний характер законів розвитку мови. Основні процеси історичного розвитку мов: диференціація й інтеграція. Поняття про субстрат і суперстрат.
- 53.Мови міжнародного спілкування. Штучні міжнародні мови.
- 54.Генеалогічна класифікація мов світу. Основні сім'ї мов.
- 55.Типологічна (морфологічна) класифікація мов.
- 56.Політика й практика лінгвоциду в Україні. Рідномовні обов'язки громадянина.

ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ МІНІМУМ

зі вступу до мовознавства

для студентів Факультету філології

Абзац	Відміна
Абревіатура	Відмінок
Абревіація	Внутрішня флексія
Аглутинація	Внутрішня форма
Акання	Вокалізм
Акомодація	Волапюк
Актант	
Актуальне членування речення	Гаплогія
Акустика	Гіперонім
Акцент	Гіпонім
Акцентологія	Головний вияв фонем
Алолекс	Голосний звук
Аломорф	– лабіалізований/нелабіалізований
Алофон	– довгий/короткий
Алфавіт	— палаталізований
Альвеоли	— редукований
Амплітуда	Голосова щілина
Аналітична форма	Голосові зв'язки
Аналогія	Гортань
Антиномія	Грамматика
Антонім	Грамматична форма
Антонімія	Грамматичне значення
Антропоніміка	Графема
Апарат мовлення	Графіка
Арго	Група підмета
Арготизм	Група присудка
Артикль	
Артикуляція	Двоїна
Архаїзм	Двомовність
Асиміляція	Деетимологізація
Аспірата	Декореляція
Атрибут	Денотат
Афікс	Дериватологія
— кореневий	Деривація
— словозмінний	Дивергенція
— словотвірний	Диглосія
Афіксація	Дисиміляція
Африката	Дискурс
	Диференціальна ознака
Бемольність	Дифтонг
Білінгвізм	Діакритичні знаки
	Діалектизм
Валентність	Діахронія
Варваризм	Дієвіміна
Варіант фонем	Дієприкметник
Вигук	Дієприслівник
Висловлювання	Дієреза
Висота звука	Дієслово
Витримка	Додаток
Вібрант	

Евфемізм	Калька
Екзотизм	Керування
Експедиція	Кирилиця
Експонент	Класифікація мов
Екстралінгвістика	— генеалогічна
Енантіосемія	— типологічна
Енклітика	Когезія
Епентеза	Койне
Есперанто	Комунікація
Етимологія	Конвергенція
Етнолінгвістика	Конверсія
	Конотація
Жаргон	Конфікс
Жаргонізм	Координація
	Корінь
Займенник	Кульмінація
Закінчення	
Запозичення	Лабіалізація
Звуження значення слова	Легені
Звук	Лексема
Звукові зміни	Лексика
Звуконаслідування	Лексикографія
Зв'язка	Лексикологія
Зів	Лінгвістика
Знак	Лінгвокраїнознавство
Знакова система	
Значення	Метафора
Зрощення	Метатеза
Зуби	Метонімія
	Мислення
Ідеографія	Міміка
Ідіома	Множина
Ідіоматичність	Мовлення
Ієрогліф	Мовна сім'я
Ізафет	Моносемія
Іменник	Морфема
Імперфект	Морфеміка
Інваріант	Морфологія
Інверсія	Морфонема
Інкорпорація	Морфонологія
Інтегральна ознака	Мотивація
Інтерлінгва	
Інтернаціоналізм	Наголос
Інтерференція	Назальність
Інтерфікс	Нейтралізація
Інтоніяція	Неологізм
Інфікс	Номінація
Інфінітив	Носова порожнина
Історизм	Нульова флексія

Обертон
Об'єкт
Обставина
Огублення
Одиниці мови
Однина
Означення
Означуване
Означуюче
Оказіоналізм
Омограф
Омонім
Омофон
Омоформа
Ономастика
Онтогенез
Опозиція
Опрощення
Органи мовлення
– активні/пасивні
Орфограма
Орфографія
Орфоепія
Основа
Основоскладання
Особа

Палаталізація
Парадигма
Паралінгвістика
Паронім
Перерозклад
Перфект
Письмо
Піджин
Підмет
Піднебіння
Підрядний зв'язок
Піктографія
Плюсквамперфект
Полісемія
Поняття
Постпозиція
Постфікс
Постфіксація
Прагматика
Прамова
Предикат
Препозиція
Пресупозиція

Префікс
Префіксація
Приголосний звук
Придиховість
Прийменник
Прикметник
Прилягання
Прислівник
Присудок
Проклітика
Просторіччя
Протеза
Психолінгвістика
Пуризм

Редеривація
Редукція
Редуплікація
Резонанс
Резонатор
Рекурсія
Рема
Речення
Рівні мови
Рід
Ротова порожнина

Сегментна звукова одиниця
Сема
Семантика
Семасіологія
Семема
Семіотика
Сила звука
Силабема
Синекдоха
Синонімічний ряд
Синонімія
Синтагма
Синтаксис
Синхронія
Система мови
Склад
Слово
Словосполучення
Словотвірна модель
Словотвірний ряд
Словотвірний тип
Словоформа
Соціолінгвістика

Сполучник	Фразеологічна єдність
Стилістика	Фразеологічне зрощення
Стиль	Фразеологічне сполучення
Структура мови	Фразеологія
Суб'єкт	
Субстантиваци́я	Центр Брока
Субстрат	Центр Верніке
Суперсегментна фонологічна одиниця	Циркумфікс
Суперстрат	
Суплетивізм	Час
Сурядний зв'язок слів	Частини мови
Суфікс	Частка
Суфіксація	Числівник
Суфіксоїд	Число
	Члени речення
Табу	
Такт	Шум
Тезаурус	
Текст	Щитовидний хрящ
Тема	
Тембр	Язик
Термін	Язичок
Термінологія	
Топоніміка	
Транскрипція	
Транслітерація	
Трансфікс	
Трансфіксація	
Трахея	
Трифтонг	
Троп	
Узгодження	
Узус	
Умовність знака	
Універсалія	
Уніфікс	
Ускладнення	
Філогенез	
Філологія	
Флексія	
Фонема	
Фонетика	
Фонетичний закон	
Фонологічна система	
Фонологія	
Фраза	
Фразеологізм	